

CHƯƠNG TRÌNH TIẾNG ANH KHÔNG CHUYÊN Ở BẬC ĐẠI HỌC - ĐIỂM CUỐI CỦA HÀNH TRÌNH NÀY VÀ LÀ ĐIỂM ĐẦU CỦA HÀNH TRÌNH KHÁC

Nguyễn Thị Hồng Hà *

Tóm tắt: Nếu chương trình giảng dạy tiếng Anh phổ thông của Việt Nam được thiết kế bài bản, thống nhất với bộ giáo trình chuẩn áp dụng trên toàn quốc, thì chương trình tiếng Anh không chuyên ở bậc đại học lại rất đa dạng, mỗi trường áp dụng một kiểu khác nhau. Bài viết này phân tích và đưa ra một vài kiến nghị để chương trình giảng dạy tiếng Anh không chuyên ở bậc đại học nói chung, và ở Trường Đại học Kinh doanh & Công nghệ Hà Nội (HUBT) nói riêng đạt hiệu quả hơn, góp phần tích cực vào việc nâng cao năng lực ngoại ngữ cho nguồn nhân lực khi ra trường trong bối cảnh toàn cầu hóa và công nghệ số hiện nay.

Từ khóa: Chương trình, giảng dạy, tiếng Anh không chuyên, đại học.

Summary: *If Vietnam's general English curriculum is well-designed, with a unified curriculum and nationally-applied standard curriculum, the non-specialized English program at university level is very variety, each university with a different style. This article aims to analyze and to make some Recommendations so that the English language teaching program at university level in general, and at Hanoi University of Business and Technology (HUBT) in particular becomes more effective and makes a positive contribution to improving the foreign language ability of human resources upon graduation in the current context of globalization and digital technology.*

Keywords: *Program, teaching, non-specialized English, university.*

1. Đặt vấn đề

Trước hết, tiếng Anh không chuyên (TAK) ở bậc đại học là chương trình giảng dạy tiếng Anh cho sinh viên ở tất cả các chuyên ngành với tư cách là một môn học đại cương. Sinh viên ở các chuyên ngành ngôn ngữ (như ngôn ngữ Anh, Nga, Pháp, Trung, Hàn,...) không thuộc nhóm này. Sinh viên vào đại học học TAK sau khi họ đã học qua chương

trình tiếng Anh phổ thông hệ 10 năm, bởi lẽ mục tiêu của Đề án Ngoại ngữ quốc gia 2020 (nay đã được Bộ GD-ĐT điều chỉnh tới năm 2025) ở các giai đoạn là: *Đổi mới toàn diện việc dạy và học ngoại ngữ trong hệ thống giáo dục quốc dân, triển khai chương trình dạy và học ngoại ngữ mới ở các cấp học, trình độ đào tạo, nhằm đến năm 2015 đạt được một bước tiến rõ rệt về trình độ, năng*

* Khoa tiếng Anh B,
Trường ĐH KD&CN Hà Nội

lực sử dụng ngoại ngữ của nguồn nhân lực, nhất là đối với một số lĩnh vực ưu tiên; đến năm 2020 đa số thanh niên Việt Nam tốt nghiệp trung cấp, cao đẳng và đại học có đủ năng lực ngoại ngữ sử dụng độc lập, tự tin trong giao tiếp, học tập, làm việc trong môi trường hội nhập, đa ngôn ngữ, đa văn hóa; biến ngoại ngữ trở thành thế mạnh của người dân Việt Nam, phục vụ sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước [7].

Hiện thực hóa Quyết định 1400 QĐ-TT của Thủ tướng Chính phủ, Viện Khoa học và Giáo dục Việt Nam dưới sự chỉ đạo của Bộ Giáo dục và Đào tạo đã thiết kế 03 Chương trình tiếng Anh cho 03 bậc học phổ thông ở Việt Nam (hệ 10 năm), với sự tham gia trực tiếp của hai nhà ngôn ngữ học ứng dụng người Anh là Giáo sư Rhona Stainthrop (cho Chương trình tiếng Anh bậc Tiểu học) và Giáo sư David Hay (cho Chương trình tiếng Anh bậc Phổ thông, gồm cấp trung học cơ sở & cấp trung học phổ thông). Cả hai vị giáo sư có uy tín cao và đều do Hội đồng Anh giới thiệu, cùng làm việc với các nhóm biên soạn sách giáo khoa phía Việt Nam, có sự hỗ trợ của hai nhà xuất bản đối tác là Nhà xuất bản MacMillan và Nhà xuất bản Pearson để xuất bản ra bộ sách giáo khoa tiếng Anh phổ thông hệ 10 năm (hiện đang sử dụng cho học sinh Việt Nam). Theo chương trình này:

- Ở bậc tiểu học: học sinh được yêu cầu cần phải đạt được trình độ tương đương với bậc A1 của Khung CEFR hay Bậc 1 trong Khung năng lực ngoại ngữ 6 bậc dùng cho Việt Nam;

- Ở bậc trung học cơ sở: học sinh

được yêu cầu phải đạt được trình độ tương đương với bậc A2 của Khung CEFR hay Bậc 2 trong Khung năng lực ngoại ngữ 6 bậc dùng cho Việt Nam;

- Ở bậc trung học phổ thông: học sinh được yêu cầu phải đạt được trình độ tương đương với bậc B1 của Khung CEFR hay Bậc 3 trong Khung năng lực ngoại ngữ 6 bậc dùng cho Việt Nam;

- **Ở bậc Đại học:** sinh viên không chuyên ngữ cũng được yêu cầu phải đạt được trình độ tương đương với **bậc B1** của Khung CEFR hay **Bậc 3** trong Khung năng lực ngoại ngữ 6 bậc dùng cho Việt Nam [1].

- Bộ Giáo dục Đào tạo đã tính đến ‘độ trễ’ nhất định trong chương trình tiếng Anh phổ thông, nên ở bậc đại học cũng chỉ yêu cầu dừng ở bậc B1- bậc 3. Vì vậy, nên nhìn nhận tiếng Anh không chuyên ở bậc đại học là sự nối tiếp của tiếng Anh ở phổ thông? Hay bắt đầu từ điểm xuất phát đầu tiên?

2. Chương trình tiếng Anh không chuyên ở một số trường đại học

Kết quả khảo sát chương trình tiếng Anh không chuyên ở một số trường đại học ở Hà Nội có quy mô và ngành nghề đào tạo sinh viên gần giống HUBT cho thấy, lộ trình trong chương trình giảng dạy TAK của các trường đó để đạt chuẩn đầu ra, có thể quy thành các nhóm như sau:

- **Nhóm 1:* chương trình hoàn toàn là tiếng Anh phổ quát (GE);

- **Nhóm 2:* chương trình tiếng Anh phổ quát trước (GE), sau là tiếng Anh chuyên ngành (ESP);

- **Nhóm 3:* chương trình hoàn toàn là tiếng Anh chuyên ngành (ESP).

Về đánh giá chuẩn đầu ra, một số trường có thi chuẩn đầu ra nội bộ trước khi sinh viên ra trường (Học Viện Ngân hàng, Đại học Mở,...); một số không có thi chuẩn đầu ra mà đánh giá luôn qua từng học phần (Đại học Công nghiệp Hà nội,...); một số trường trước đây có thi, giờ lại không có thi chuẩn đầu ra nội bộ (Đại học Kinh tế Quốc dân,...); một số trường không có thi nhưng yêu cầu sinh viên phải có chứng chỉ quốc tế tương đương như IELTS (Đại học Kinh tế Quốc dân,...) hay TOEIC (Đại học Bách khoa, ...).

Về hình thức đào tạo, hầu hết các trường vẫn giảng dạy TAK cho sinh viên chính quy, trong khi một số ít trường đã

chủ động cho phép sinh viên tự lựa chọn học trong trường ở khoa, hoặc tại các trung tâm của trường, hay học ở ngoài trường (outsourcing). Về thời lượng, TAK ở các trường dao động từ 12-20 tín chỉ. Trong bối cảnh dịch bệnh Covid-19 hiện nay, hình thức dạy online và truyền thống vẫn được áp dụng xen kẽ.

3. Chương trình tiếng Anh không chuyên ở HUBT

Tại HUBT, chương trình TAK đang thuộc về nhóm 2 ở trên: GE đi trước, ESP đi sau. Năm học 2019-2020, sau khi cắt giảm thời lượng, TAK còn 12 tín chỉ cho các ngành kỹ thuật và 20 tín chỉ cho các ngành kinh tế và được phân bổ tại Bảng 1:

Bảng 1: Phân bổ thời lượng TAK ở HUBT

Khoa	Khối lượng (NH 2019-2020 trở về trước)	Khối lượng (NH 2020-2021 trở đi)
Tiếng Anh A	12 tín chỉ (04 HP)	9 tín chỉ (03 HP)
Tiếng Anh B	8 tín chỉ (02 HP)	11 tín chỉ (3 HP)

Điều đáng nói là, mặc dù có sự điều chỉnh thời lượng giữa 02 Khoa tiếng Anh cơ bản và điều tiết giảng viên tương ứng, nhưng xét về chuẩn đầu ra B1 cho sinh viên ở cuối khoa tiếng Anh B của HUBT thì sinh viên vẫn chưa đạt yêu cầu. Lý do cho tình hình này là:

(i) *Đầu vào Khoa A vẫn chiếm nhiều thời lượng giảng dạy, trong khi đầu ra của Khoa A vẫn chỉ là trình độ Elementary (tương đương bậc A1).* Nghĩa là, sau khi hầu hết học sinh phổ thông đi qua 03 giai đoạn tiểu học, trung học cơ sở, trung học phổ thông (đã đi qua bậc A1- A2- B1 như đã trình bày ở trên) thì vào đến HUBT, sinh viên phải học lại từ đầu – bậc A1: dạy giáo trình Speak-out Elementary.

Điều này gây ra sự lãng phí về thời gian, tiền bạc, nhất là trong bối cảnh áp dụng công nghệ 4.0 vào giảng dạy như hiện nay. Đồng thời, nó đang choán hết thời gian, khiến sinh viên khó đạt chuẩn đầu ra B1 ở Khoa tiếng Anh B, do hai khoa là ‘bình thông nhau’ trong giảng dạy TAK ở HUBT.

(ii) *Khoa tiếng Anh B hiện đang áp dụng giáo Speak-out Pre-Intermediate – chỉ tương đương bậc A2 ở trung học cơ sở.* Lấy nội dung của sách giáo khoa lớp 8 (cấp THCS) và giáo trình này để so sánh thì sẽ thấy chủ đề của các bài học ở lớp 8 còn ‘khó nhằn’ hơn cả Speak-out Pre-Intermediate. Điều này cho thấy lượng kiến thức ngôn ngữ nhiều và khó hơn hẳn.

Bảng 2: So sánh bài học tiếng Anh của lớp 8 (hệ 10 năm) với Speak-ou Pre-Intermediate

Bài	Lớp 8	Speak-ou Pre
1	Leisure activities	Life
2	Life in the countryside	Work
3	People of Vietnam	Time out
4	Our Customs & tradition	Great minds
5	Festivals in Vietnam	Travel
6	Folk tales	Fitness
7	Poluttion	Changes
8	English speaking countries	Money
9	Natural diasters	Nature
10	Communication	Society
11	Science & technology	Technology
12	Life on other planets	Fame

Còn về ngữ pháp thì ở lớp 8 đã học tới Past perfect (quá khứ hoàn thành), Future continuous (tương lai tiếp diễn), trong khi Speak-out Pre-Intermdiate còn chưa kịp đề cập tới các nội dung này. Sau lớp 8, học sinh còn đi qua lớp 9, 10, 11, và 12 nữa và giữa các lớp, các cấp đều có sự nhất quán và kế tiếp về kiến thức ngôn ngữ, cũng như kỹ năng ngôn ngữ. Vậy, phải chăng chương trình TAK ở HUBT đang đi thụt lùi so với chương trình phổ thông?

(iii) Ngoài nhiệm vụ phải đạt chuẩn đầu ra cho sinh viên không chuyên, Khoa tiếng Anh B còn phải dành 02 học phần cuối để giảng dạy ESP cho sinh viên các ngành sức khỏe, và tiến tới là các ngành kinh tế, để giúp sinh viên nâng cao năng lực ngoại ngữ ở chuyên ngành của mình và hội nhập thị trường lao động tốt hơn. Đây là một nhiệm vụ “kép” của Khoa, vậy mà chỉ với 03 học phần ở Khoa tiếng Anh B thì làm sao vừa đảm bảo cho sinh viên đạt chuẩn đầu ra B1, vừa có năng

lực ngôn ngữ ở tiếng Anh chuyên ngành?

4. Một số khuyến nghị

Từ thực tế, qua phân tích, so sánh đối chiếu ở trên, xin đưa ra một số khuyến nghị như sau:

(i) Chương trình TAK ở HUBT cần được cân đối lại cho phù hợp. Cụ thể, thời lượng 06 học phần cần phân bổ như sau:

- 04 học phần để đạt chuẩn đầu ra B1, trong đó 02 học phần dành cho đầu ra bậc A2, và 02 học phần dành cho đầu ra bậc B1;

- 02 học phần cho tiếng Anh chuyên ngành.

Khi sinh viên vào học tại trường, cần áp dụng luôn bậc A2 (Pre-Intermediate) thì cả sinh viên khối ngành kỹ thuật và kinh tế mới có thể đạt bậc B1 sau 12 tín chỉ; còn lại 08 tín chỉ của khối kinh tế sẽ tiếp tục học tiếng Anh chuyên ngành.

(ii) Với số sinh viên chưa thể bắt đầu học luôn bậc A2, trường cần có giải pháp hỗ trợ sinh viên tích lũy để đạt trình độ

này thông qua các Trung tâm tại trường, hoặc giao về cho các khoa tiếng Anh;

(iii) Trường cần xem xét để cho sinh viên học xong toàn bộ chương trình TAK ở trường thi chuẩn đầu ra B1. Từ đó, làm cơ sở đánh giá hiệu quả của cả chương trình giảng dạy và có điều chỉnh kịp thời.

5. Kết luận

Qua quá trình giảng dạy tiếng Anh hơn 20 năm tại HUBT với nhiều thay đổi, qua phân tích, so sánh với các trường đại học khác, cần phải nhìn nhận rằng, tiếng

Anh không chuyên ở bậc đại học phải là sự tiếp nối của tiếng Anh phổ thông, chứ không phải là điểm khởi đầu. Bởi vậy, để chương trình TAK ở HUBT đạt hiệu quả cao nhất, trường cần kế thừa từ chương trình phổ thông, kết hợp với các đặc điểm ở đại học là tăng cường luyện tập các kỹ năng và tiếng Anh chuyên ngành. Như vậy, chương trình tiếng Anh không chuyên là điểm cuối của hành trình tiếng Anh tổng quát và là khởi đầu của tiếng Anh chuyên ngành./.

Tài liệu tham khảo

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2014). *Khung năng lực ngoại ngữ 6 bậc dùng cho Việt Nam*. (Ban hành theo Thông tư số 01/2014/TT-BGDĐT ngày 24/01/2014 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo)
2. CEFR (*Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, and Assessment*). (2001). Cambridge: Cambridge University Press
3. *Chương trình tiếng Anh không chuyên* (2019). ĐH Kinh doanh và Công nghệ Hà Nội
4. Clare, A., & Wilson, JJ. (2015). *Speakout Pre-Intermediate*. Pearson
5. Hoàng Văn Vân. (2014). Một số vấn đề về Chương trình và Sách giáo khoa tiếng Anh Phổ thông hệ 10 năm. *Tạp chí khoa học Journal of Science*. ĐH Mở Hà Nội No. 06 (08/2014), tr.1-10
6. *Sách tiếng Anh Lớp 8 - Hệ 10 năm*. (2017). NXB Pearson
7. Thủ tướng Chính phủ (2008). Đề án “*Dạy và học ngoại ngữ trong hệ thống giáo dục quốc dân giai đoạn 2008-2020*” (Ban hành theo Quyết định số 1400/QĐ-TTg ngày 30/09/2008 của Thủ tướng Chính Phủ)

Ngày nhận bài: **09/10/2021**

Ngày phản biện: **10/03/2022**

Ngày duyệt đăng: **15/03/2022**